

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.09.2008, sp. zn. 29 Cdo 3195/2007, ECLI:CZ:NS:2008:29.CDO.3195.2007.1

Číslo: 90/2009

Právní věta: Výzvu podle ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb. ve znění účinném do 31.12. 2007 může (vedle správce konkursní podstaty úpadce) učinit i konkursní soud.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.09.2008

Spisová značka: 29 Cdo 3195/2007

Číslo rozhodnutí: 90

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla:

Předpisy: § 24 předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V r c h n í s o u d v Praze rozsudkem ze dne 5. 4. 2007 potvrdil rozsudek ze dne 17. 10. 2006, jímž K r a j s k ý s o u d v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci zamítl žalobu o určení pravosti pohledávky ve výši 8 208 381 Kč.

Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že žalobkyně byla o „nutnosti“ podat incidenční žalobu ve lhůtě určené v ustanoveních § 23 odst. 4 a § 24 odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“), poučena soudem při přezkumném jednání konaném 4. 1. 2005 (správně „2006“). Žalobu o určení pravosti správcem konkursní podstaty popřené nevykonatelné pohledávky, podanou k přepravě na poštu dne 3. 2. 2006 (tj. posledního dne třicetidenní lhůty), doručenou soudu dne 6. 2. 2006, pak měl – shodně se soudem prvního stupně – za opožděnou, zdůrazňuje, že lhůta k podání takové žaloby je lhůtou hmotněprávní.

Výhradu žalobkyně, podle níž nebyla k podání žaloby vyzvána správcem konkursní podstaty úpadce, nýbrž konkursním soudem, pročež tato výzva nemohla vyvolat účinky předvídané zákonem o konkursu a vyrovnání (nemohla odstartovat běh třicetidenní lhůty k podání žaloby), odvolací soud neshledal důvodnou. Přitom akcentoval, že „veškeré procesní úkony, které činí správce, může činit i konkursní soud, neboť povinností soudu v konkursním řízení je ve smyslu § 12 ZKV nejen na činnost správce dohlížet“, ale při výkonu dohlédací činnosti také rozhodovat „o záležitostech, které se týkají průběhu konkursu“ a činit „opatření nezbytná k zajištění jeho účelu“.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, odkazujíc co do jeho přípustnosti na

ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a co do důvodu na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tj. namítajíc, že spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatelka - na rozdíl od soudů nižších stupňů - považuje lhůtu k podání žaloby o určení pravosti pohledávky za lhůtu procesní a nesouhlasí se závěrem, podle něhož výzvu k podání takové žaloby může učinit (vedle správce konkursní podstaty) i konkursní soud. Potud odkazuje na „novelu“ zákona o konkursu a vyrovnání, provedenou zákonem č. 105/2000 Sb., která soudu „oprávnění“ v tomto směru (na rozdíl od úpravy předchozí) nepřiznává a srovnává co do povahy lhůtu k podání žaloby o určení pravosti pohledávky s lhůtou pro přihlášení pohledávky (§ 20 ZKV).

Požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Přípustnost dovolání proti rozsudku upravuje ustanovení § 237 o. s. ř.

Jak vyplývá z obsahu výroku rozsudku soudu prvního stupně a výroku rozsudku soudu odvolacího, je rozsudek odvolacího soudu ve věci samé rozsudkem potvrzujícím; dovolání proti němu proto není z hlediska ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné. Přípustnost dovolání nelze dovodit ani z ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., neboť rozsudkem odvolacího soudu bylo potvrzeno v pořadí prvé rozhodnutí soudu prvního stupně.

Zbývá posoudit přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., jehož se dovolatelka výslovně dovolává. Podle tohoto ustanovení je přípustné dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.) zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Předpokladem přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je, že řešená právní otázka měla pro rozhodnutí o věci určující význam, tedy že nešlo jen o takovou otázku, na níž výrok odvolacího soudu nebyl z hlediska právního posouzení založen. Zásadní právní význam pak má rozhodnutí odvolacího soudu zejména tehdy, jestliže v něm řešená právní otázka má zásadní význam nejen pro rozhodnutí konkrétní věci (v jednotlivém případě), ale z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (pro jejich judikaturu). Nejvyšší soud již v rozhodnutí uveřejněném pod číslem 44/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek formuloval a odůvodnil závěr, podle něhož lhůta k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí nevykonatelné pohledávky v konkursu je lhůtou hmotněprávní, k jejímuž zachování je nezbytné, aby žaloba nejpozději posledního dne lhůty došla soudu. Rozhodnutí odvolacího soudu shora uvedený závěr plně respektuje, protože v řešení uvedené otázky je dovolací soud za zásadně právně významné nepokládá.

Po právní stránce zásadní význam rozhodnutí odvolacího soudu Nejvyšší soud naopak shledává ve výkladu ustanovení § 24 odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání ve znění účinném do 31. 12. 2007.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 24 odst. 1 ZKV správce je oprávněn popřít nevykonatelný nárok přihlášený konkursním věřitelem, výši nároku nebo jeho právní důvod. O tom správce vyrozumí konkursního věřitele, o jehož nárok jde, a současně ho vyzve, aby svůj nárok, jeho výši nebo právní důvod uplatnil do 30 dnů u soudu, který prohlásil konkurs, s tím, že jinak nelze k popřenému nevykonatelnému nároku, jeho výši nebo právnímu důvodu přihlížet.

Podle ustanovení § 24 odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání ve znění účinném do 30. 4. 2000, správce je oprávněn popřít nárok přihlášený konkursním věřitelem, výši nároku nebo jeho právní důvod. O tom soud vyrozumí konkursního věřitele, o jehož nárok jde, a současně ho vyzve, aby nárok, jeho výši nebo právní důvod uplatnil do 30 dnů u soudu, který prohlásil konkurs, nebo u jiného příslušného orgánu s tím, že jinak se na popřené nárok, jeho uplatněnou výši nebo uplatněný právní důvod nevezme zřetel.

Smyslem změny režimu ve výzvách k podání žalob o určení sporných pohledávek učiněné zákonem č. 105/2000 Sb. je svěřením celého režimu nakládání s přihláškami pohledávek do pravomoci a pod odpovědnost správce, když je rozumné, aby za situace, kdy správce sám zpracovává přihlášky včetně výzev k jejich doplnění a opravě, sestavuje jejich seznam a pohledávky uznává nebo popírá, též zpracoval a doručil i výzvy k zahájení sporů o pravost, výši nebo pořadí popřených pohledávek. V situaci, kdy jedním ze základních cílů výše zmíněného zákona bylo zjednodušit, zrychlit, zlevnit a celkově zefektivnit konkursní řízení, nelze – při použití logického a teleologického výkladu ustanovení § 24 odst. 1 ZKV – než dovodit, že shora zmíněný účel je naplněn i tehdy, učiní-li výzvu k podání žaloby o určení pravosti pohledávky konkursní soud. Jeho oprávnění v tomto směru přitom lze dovodit z ustanovení § 12 odst. 2 ZKV (podle něhož při výkonu dohlédací činnosti soud rozhoduje o záležitostech, které se týkají průběhu konkursu, a činí opatření nezbytná ke zajištění jeho účelu). Akceptace názoru dovolatelky by naopak ve svých důsledcích znamenala, že v případě popření nevykonatelné pohledávky správcem konkursní podstaty by konkursní soud nemohl ani korigovat případnou nesprávnost (či neúplnost) výzvy správce konkursní podstaty adresované přítomnému přihlašovateli pohledávky ústně při přezkumném jednání; to by bylo v přímém rozporu se smyslem a účelem shora uvedeného zákona.

Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost právního posouzení věci odvolacím soudem zpochybnit nepodařilo, přičemž Nejvyšší soud neshledal ani jiné vady, k jejichž existenci u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.*)

*) Ústavní stížnost podanou proti tomuto rozsudku Nejvyššího soudu odmítl Ústavní soud usnesením ze dne 28. 4. 2009, sp. zn. [I. ÚS 73/09](#).